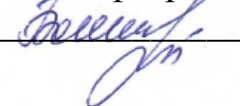

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри економіки та
міжнародних економічних відносин
Протокол №1 від 29.08.2022 р.

Завідувач кафедри

_____ Ю.Г. Бочарова

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОН'ЮНКТУРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробники: Бочарова Ю. Г., д.е.н.,
Лижник Ю.Б.

2022–2023 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни денна/заочна форма навчання
Обов'язкова (для студентів спеціальності 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність») / вибіркова дисципліна	Обов'язкова
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	32 / 10
Практичні / семінарські, годин	32 / 8
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	86/ 162
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	5,38
Вид контролю	Екзамен, курсова робота

2. Програма дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти сучасного наукового світогляду та системи спеціальних знань у сфері кон'юнктурних досліджень.

Завдання дисципліни полягає в теоретичній і практичній підготовці здобувачів ВО у сфері кон'юнктурних досліджень; **формуванні вмінь та навичок: ідентифікації** кон'юнктурутворюючих чинників; **застосування** організаційних та методичних рекомендацій щодо дослідження та прогнозування економічної кон'юнктури; **аналізу, оцінки та прогнозування** загальногосподарської кон'юнктури, кон'юнктури товарних ринків та ринку послуг, кон'юнктури світових ринків; **визначення** особливостей (трендових, циклічних, сезонних, випадкових та ін.) розвитку економічної кон'юнктури, у т.ч. загальногосподарської кон'юнктури, кон'юнктури товарних ринків та ринків послуг, кон'юнктури світових ринків.

Предмет: теоретичні, методичні та практичні аспекти кон'юнктурних досліджень.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Сутність та види економічної кон'юнктури.

Тема 2. Загальногосподарська кон'юнктура.

Тема 3. Організаційні та методичні основи дослідження та прогнозування кон'юнктури товарних ринків та ринків послуг.

Тема 4. Кон'юнктура товарних ринків.

Тема 5. Кон'юнктура ринку послуг.

Тема 6. Кон'юнктура світових ринків.

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

– загальних програмних компетентностей:

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

здатність бути критичним і самокритичним;

здатність до адаптації та дій в новій ситуації;

здатність приймати обґрунтовані рішення;

– спеціальних (фахових) компетентностей:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки;

здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях;

здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати;

розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;

здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;

здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів;

здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносини;

здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси;

здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів;

здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію;

здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення;

здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків;

здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку

суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності;

здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/деінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції;

здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин;

здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку;

здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них;

здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності;

здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур;

здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин;

здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків;

здатність проводити аналіз, оцінку та прогнозування економічної кон'юнктури, кон'юнктури національних та світових товарних ринків, ринків послуг;

2) досягнення програмних результатів навчання:

знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки;

розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем;

застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами

та органами державної влади);

використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності;

пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки;

застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;

усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;

проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності;

вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин;

застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники;

демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;

вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки;

виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків;

використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів;

вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;

оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами;

демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах;

показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення;

демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей;

досліджувати стан, особливості, визначати перспективи розвитку

фондового ринку;

обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння сутності, основних факторів, різновидів, проблем та перспектив інфраструктурного розвитку національної економіки;

використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення;

систематизувувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендегенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;

застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції;

розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій;

ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку;

обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування;

підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі;

розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин;

визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні;

обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків;

презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища;

використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях;

застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;

організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;

володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур;

використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур;

застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм;

знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків;

проводити аналіз, оцінку та прогнозування економічної кон'юнктури, кон'юнктури національних та світових товарних ринків, ринків послуг;

3) набуття **результатів навчання** (згідно Дублінських дескрипторів):

– **знання:**

сутності та різновидів економічної кон'юнктури;

кон'юнктуруотворюючих факторів та показників, що використовуються для дослідження економічної кон'юнктури різних видів;

організаційних та методичних основ дослідження та прогнозування економічної кон'юнктури;

особливостей дослідження загальногосподарської кон'юнктури, кон'юнктури ринків товарів, ринку послуг, світових ринків;

складових рядів динаміки кон'юнктуруотворюючих чинників;

методів ідентифікації та дослідження трендової, сезонної, циклічної та випадкової складових рядів динаміки кон'юнктуруотворюючих чинників;

- **уміння/навички:**

ідентифікувати кон'юктуроутворюючі фактори та визначати їх вплив на кон'юнктуру;

визначати причинно-наслідкові та просторово-часові зв'язки факторів, що впливають на економічну кон'юнктуру різних видів;

підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження економічної кон'юнктури різних видів;

здійснювати ідентифікацію та дослідження трендової, сезонної, циклічної та випадкової складових рядів динаміки кон'юктуроутворюючих чинників;

здійснювати комплексний аналіз та прогнозування економічної кон'юнктури різних видів;

– **комунікація:**

доносити результати дослідження та прогнозування розвитку економічної кон'юнктури різних видів до фахівців та нефаківців з економіки та міжнародних економічних відносин;

обґрунтовувати та аргументувати власну думку щодо напрямків впливу на економічну кон'юнктуру, використання її можливостей, мінімізації та/або нівелювання загроз для економічних суб'єктів мікро-, мезо- та макрорівнів;

– **відповідальність і автономія:**

спроможність самостійно проводити дослідження, приймати обґрунтовані рішення щодо розвитку економічної кон'юнктури, окремих економічних суб'єктів мікро-, мезо- та макрорівнів;

спроможність нести відповідальність за результати досліджень, вироблення та ухвалення рішень щодо розвитку економічної кон'юнктури, окремих економічних суб'єктів мікро-, мезо- та макрорівнів;

дотримуватися засад відповідального та сталого розвитку.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади дослідження економічної кон'юнктури.					
Тема 1. Сутність та види економічної кон'юнктури.	24	6	6	-	12
Тема 2. Загальногосподарська кон'юнктура.	26	6	6	-	14
Разом за змістовим модулем 1	50	12	12	0	26
Змістовий модуль 2. Теоретичні засади дослідження кон'юнктури товарних ринків та ринків послуг: національний та міжнародний виміри.					
Тема 3. Організаційні та методичні основи дослідження та прогнозування кон'юнктури товарних ринків та ринків послуг.	27	6	6	-	15
Тема 4. Кон'юнктура товарних ринків.	23	4	4	-	15

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Тема 5. Кон'юнктура ринку послуг.	23	4	4	-	15
Тема 6. Кон'юнктура світових ринків.	27	6	6	-	15
Разом за змістовим модулем 2	100	20	20	0	60
Усього годин	150	32	32	0	86

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
1	Семінар запитань і відповідей: Сутність економічної кон'юнктури.	2
2	Семінар запитань і відповідей: Види економічної кон'юнктури, їх характерні риси та особливості.	2
3	Семінар запитань і відповідей: Українська наукова школа економічної кон'юнктури.	2
4	Семінар запитань і відповідей: Фактори формування та умови розвитку загальногосподарської кон'юнктури.	2
5	Семінар запитань і відповідей: Методика дослідження загальногосподарської кон'юнктури.	2
6	Семінар запитань і відповідей: Інформаційне забезпечення дослідження загальногосподарської кон'юнктури.	2
7	Семінар запитань і відповідей: Фактори формування та умови розвитку кон'юнктури товарних ринків та ринків послуг.	2
8	Семінар з виконанням з виконанням практичних задач: Методика дослідження та прогнозування кон'юнктури товарних ринків та ринків послуг.	2
9	Семінар – дискусія Інформаційне забезпечення дослідження кон'юнктури товарних ринків та ринків послуг.	2
10	Семінар – дискусія Товарний ринок: сутність та структура.	2
11	Семінар з виконанням з виконанням практичних задач Особливості дослідження кон'юнктури ринків сировинних товарів та ринків товарів із високим ступенем переробки.	2
12	Семінар – дискусія Ринок послуг: сутність та структура.	2
13	Семінар запитань і відповідей Особливості дослідження кон'юнктури ринків послуг.	2
14	Семінар – дискусія Світовий ринок.	2
15	Семінар – дискусія Різновиди світового ринку.	2
16	Семінар запитань і відповідей Особливості дослідження кон'юнктури світових ринків. Захист групових проєктів.	2
Всього		32

5. Розподіл балів, які отримують студенти

- вид контролю: екзамен

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру (очна форма навчання)

№ теми практичного заняття	Аудиторна робота					Позаауди торна робота	Сума балів
	Тестові завдан- ня	Ситуацій- ні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	ПМК	Груповий проект	Завдання для самостійного виконання	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1							
Семінар 1		1	0,5				1,5
Семінар 2		1	0,5				1,5
Семінар 3	1	1	0,5				2,5
Семінар 4		1	0,5				1,5
Семінар 5		1	0,5				1,5
Семінар 6	1	1	0,5			1	3,5
Разом за змістовим модулем 1	3	6	3	3	0	1	16
Змістовий модуль 2							
Семінар 7		1	0,5				2,5
Семінар 8		1	0,5				2,5
Семінар 9	1	1	0,5				3,5
Семінар 10		1	0,5				2,5
Семінар 11	1	1	0,5				3,5
Семінар 12		1	0,5				2,5
Семінар 13	1	1	0,5				3,5
Семінар 14		1	0,5				2,5
Семінар 15		1	0,5				2,5
Семінар 16	1	1	0,5		10	2	14,5
Разом за змістовим модулем 2	4	10	5	3	10	2	34
Усього балів							50

**Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
15	15	20		

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	